

DOMSTOLENS YTTRANDE 1/91
av den 14 december 1991

EG-domstolen har den 14 augusti 1991 från Europeiska gemenskapernas kommission erhållit en begäran om yttrande enligt artikel 228.1 andra stycket i fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen. Bestämmelsen i fråga har följande lydelse:

”Rådet, kommissionen eller en medlemsstat får på förhand inhämta domstolens yttrande över huruvida ett tilltänkt avtal är förenligt med bestämmelserna i detta fördrag. Om domstolen i sitt yttrande finner att så inte är fallet, får avtalet endast träda i kraft i enlighet med artikel 236.”

Domstolens ställningstagande

I

- 1 I förevarande yttrande inskränker sig domstolen till att i enlighet med kommissionens begäran pröva om det system för domstolskontroll som skall införas i enlighet med avtalet är förenlig med EEG-fördraget. Övriga bestämmelser i avtalet, bl.a. dem angående beslutsförfarandet och kompetensfördelningen på konkurrensområdet, behandlas inte i detta yttrande.
- 2 Ifrågavarande avtal skall ingås mellan å ena sidan de stater som är medlemmar av Europeiska frihandlssammanslutningen och å andra sidan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater. Såvitt angår gemenskapen skall avtalet ingås av rådet efter att detta hört Europaparlamentet i enlighet med artikel 238 i EEG-fördraget.
- 3 Målet med avtalet är skapandet av ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde som skall omfatta gemenskapens medlemsstaters och EFTA:s medlemsstaters territorier. Av ingressen till avtalet framgår att de avtalslutande parternas mål är att upprätta ett dynamiskt och homogent europeiskt ekonomiskt samarbetsområde, som är grundat på gemensamma regler och lika konkurrensvillkor och som tillhandahåller lämpliga medel för verkställighet, också på den rättsliga nivån. Enligt artikel 1 i avtalet är dettas mål att främja ett fortgående och balanserat stärkande av handeln och de ekonomiska förbindelserna mellan de avtalslutande parterna på lika konkurrensvillkor och med respekt för samma regler.

- 4 De regler som är tillämpliga på förbindelserna mellan de stater som utgör EES gäller den fria rörligheten för varor, personer, tjänster och kapital samt konkurrensen. Innehållet i dessa regler är väsentligen detsamma som i motsvarande bestämmelser i EEG- och EKSG-fördragen samt i de rättsakter som antagits med tillämpning av fördragen i fråga. Som kommissionen har påpekat i sin begäran om yttrande, har de avtalslutande parterna för avsikt att till EES utvidga tillämpningsområdet för kommande gemenskapsrätt på de områden som täcks av avtalet, allteftersom denna rätt skapas, utvecklas eller ändras.

II

- 5 Det i artikel 1 i avtalet uppställda målet att rättsreglerna inom EES skall tolkas och tillämpas homogent skall säkerställas genom användandet av bestämmelser med samma ordalydelse som motsvarande bestämmelser i gemenskapsrätten och genom införandet av en domstolsordning.
- 6 Enligt avtalet skall det upprättas en domstol, EES-domstolen, till vilken skall knytas en förstainstansrätt. EES-domstolens behörighet fastställs i artikel 96.1 i avtalet och avser lösandet av tvister mellan de avtalslutande parterna, klagomål som väcks inom ramen för övervakningsförfarandet i förhållande till EFTA-staterna och, såvitt avser konkurrensområdet, överklaganden av beslut som fattats av EFTA:s övervakningsmyndighet.
- 7 För ifrågavarande domstolsordning skall även gälla följande.
- 8 I enlighet med artikel 6 i avtalet skall bestämmelserna i avtalet vid genomförande och tillämpning tolkas i enlighet med relevanta avgöranden av EG-domstolen som meddelats före dagen för undertecknandet av avtalet och som avser motsvarande bestämmelser i EEG-fördraget, EKSG-fördraget samt rättsakter som tillhör gemenskapens sekundärrätt.
- 9 I enlighet med artikel 104.1 i avtalet skall EG-domstolen, EES-domstolen, EG:s förstainstansrätt, EES:s förstainstansrätt och EFTA-staternas dömande myndigheter vid tillämpning eller tolkning av bestämmelserna i avtalet eller bestämmelser i EEG- och EKSG-fördragen, i dessas lydelse efter ändringar eller tillägg, eller av rättsakter som antagits med tillämpning av nämnda fördrag, ta vederbörlig hänsyn till de principer som följer av avgöranden som meddelats av de andra domstolarna, för att säkerställa en tolkning av avtalet som är så enhetlig som möjligt.

- 10 I enlighet med artikel 95 i avtalet skall EES-domstolen vara sammansatt av åtta domare, varav fem domare från EG-domstolen. På begäran av EES-domstolen får EES-rådet bemyndiga EES-domstolen att inrätta avdelningar med tre eller fem domare. Ett avvägt och lämpligt antal domare från såväl EG-domstolen som EFTA-domstolen skall, med hänsyn till de underställda tvisternas natur, närmare fastställas i stadgan för EES-domstolen. I enlighet med artikel 101 skall EES:s förstainstansrätt vara sammansatt av fem domare, varav tre domare skall utses av EFTA-staterna och två domare skall komma från Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt.
- 11 Protokoll 34, till vilket artikel 104.2 i avtalet hänvisar, innehåller bestämmelser i enlighet med vilka EFTA-staterna får bemyndiga sina domstolar att begära besked från EG-domstolen om tolkningen av en avtalsbestämmelse.
- 12 Enligt en anmärkning i anslutning till protokoll 34, slutligen, skall EFTA-staterna ha rätt att intervensera i mål som handläggs vid EG-domstolen.

III

- 13 Innan de frågor som väckts genom kommissionens begäran om yttrande prövas, skall avtalets mål och det sammanhang i vilket detta ingår jämföras med gemenskapsrättens mål och det sammanhang i vilket denna ingår.
- 14 Den omständigheten att bestämmelserna i avtalet och motsvarande bestämmelser i gemenskapsrätten är likalydande betyder inte att de nödvändigtvis måste ges en identisk tolkning. Ett internationellt fördrag skall nämligen inte tolkas enbart på grundval av sin ordalydelse utan även mot bakgrund av sina mål. I artikel 31 i Wienkonventionen av den 23 maj 1969 om traktaträtten föreskrivs i detta hänseende att en traktat skall tolkas ärligt i överensstämmelse med den gängse meningen av traktatens uttryck sedda i sitt sammanhang och mot bakgrund av traktatens ändamål och syfte.
- 15 Då det gäller jämförelsen mellan avtalsbestämmelsernas respektive gemenskapsrättens mål skall konstateras att avtalet syftar till användandet av ett regelsystem för frihandel och konkurrens i handeln och de ekonomiska förbindelserna mellan avtalsparterna.

- 16 Såvitt däremot gäller gemenskapen har regelsystemet för frihandel och konkurrens, vilket i enlighet med avtalet skall utvidgas till att omfatta avtalsparternas samtliga territorier, utvecklats inom gemenskapens rättsordning och utgör en del av denna rättsordning, vars mål är mer långtgående än avtalets mål.
- 17 Som framgår av bl.a. artiklarna 2, 8a och 102a i EEG-fördraget syftar nämligen detta till uppnåendet av en ekonomisk integration som leder till upprättandet av en inre marknad samt en ekonomisk och monetär union. I artikel 1 i Europeiska enhetsakten föreskrivs för övrigt att samtliga gemenskapsfördrag skall ha som mål att bidra till konkreta framsteg på vägen mot Europeiska unionen.
- 18 Av det ovan anförda framgår att EEG-fördragets bestämmelser om fri rörlighet och konkurrens – långt ifrån att uppfylla ett självändamål – endast utgör medel för uppnåendet av dessa mål.
- 19 Det sammanhang i vilket avtalet ingår skiljer sig även från det sammanhang inom vilket de gemenskapsrättsliga målen eftersträvas.
- 20 EES skall nämligen förverkligas på grundval av ett internationellt fördrag, vilket i huvudsak endast skapar rättigheter och skyldigheter mellan avtalsparterna och inte innehåller någon föreskrift om överlåtande av suveräna rättigheter till förmån för de mellanstatliga organ som skall inrättas inom ramen för detta fördrag.
- 21 Däremot utgör EEG-fördraget, även om det ingåtts i form av ett internationellt avtal, inte desto mindre en rättslig gemenskaps konstitutionella urkund. Enligt domstolens fasta rättspraxis har genom gemenskapsfördragen införts en ny rättsordning till vars förmån staterna inom allt vidsträcktare områden har inskränkt sina suveräna rättigheter och som inte enbart medlemsstaterna utan även dessas medborgare lyder under (se bl.a. dom av den 5 februari 1963 i mål 26/62 Van Gend en Loos, Rec. s. 1). De väsentliga kännetecknen för den sålunda skapade gemenskapsrättsordningen utgörs särskilt av dess företrädare framför medlemsstaternas rättsordningar och den direkta effekten hos en hel rad bestämmelser som tillämpas på såväl medlemsstaternas medborgare som medlemsstaterna själva.
- 22 Av dessa överväganden följer att det förhållandet att de gemenskapsrättsliga bestämmelserna har samma innehåll och ordalydelse som motsvarande bestämmelser i avtalet inte innebär en garanti för homogenitet mellan

- 23 rättsreglerna inom hela EES.
Det skall således prövas om avtalet innehåller andra medel för att sådan homogenitet skall garanteras.
- 24 Genom artikel 6 söker avtalsparterna uppnå detta mål genom föreskriften att avtalets bestämmelser skall tolkas i enlighet med EG-domstolens rättspraxis i fråga om motsvarande bestämmelser i gemenskapsrätten.
- 25 Emellertid är denna tolkningsmekanism inte av beskaffenhet att säkerställa den eftersträvade rättshomogeniteten och detta av två skäl.
- 26 Först och främst avser artikel 6 endast avgöranden av EG-domstolen som meddelats före dagen för undertecknandet av avtalet. Eftersom denna rättspraxis hela tiden utvecklas kommer det att bli svårt att särskilja ny rättspraxis från tidigare rättspraxis och följaktligen förfluten tid från framtid.
- 27 Även om det i artikel 6 i avtalet inte klart anges om artikeln i fråga avser EG-domstolens rättspraxis i dess helhet och särskilt den rättspraxis som gäller gemenskapsrättens direkta effekt och företräde, framgår det vidare av protokoll 35 till avtalet att de avtalsslutande parterna, utan att erkänna de principer om direkt effekt och företräde som skall gälla enligt denna rättspraxis, endast förbinder sig att i sina respektive rättsordningar införa en författningsbestämmelse som innebär att avtalets regler skall ha företräde framför författningsbestämmelser som strider mot dessa regler.
- 28 Härav följer att skyldigheten i enlighet med artikel 6 i avtalet att följa EG-domstolens rättspraxis inte omfattar sådana i denna rättspraxis ingående viktiga avgöranden som är oförenliga med avtalets karaktäristika. Följaktligen är artikel 6 som sådan inte av beskaffenhet att säkerställa uppfyllandet av målet att uppnå homogenitet mellan rättsreglerna inom hela EES, vare sig det gäller förfluten tid eller framtid.
- 29 Av ovanstående överväganden framgår att de skillnader som föreligger mellan å ena sidan avtalets mål och det sammanhang i vilket detta ingår och å andra sidan gemenskapsrättens mål och det sammanhang i vilket denna ingår står i konflikt med målet att uppnå homogenitet vid tolkningen och tillämpningen av rättsreglerna inom EES.

IV

- 30 Med hänsyn till det ovan konstaterade förhållandet skall prövas om den tilltänkta domstolsordningen i eftersträvandet av sina egna syften kan äventyra autonomi hos gemenskapens rättsordning.
- 31 Prövningen skall först gälla den tolkning av begreppet avtalsslutande part som EES-domstolen kommer att se sig föranledd att göra under utövandet av sin behörighet och därefter den inverkan EES-domstolens rättspraxis kommer att ha på tolkningen av gemenskapsrätten.
- 32 Såvitt gäller den första punkten skall det erinras om att EES-domstolen i enlighet med artikel 96.1 a) i avtalet skall vara behörig att lösa tvister mellan de avtalsslutande parterna och att gemensamma EES-kommittén eller varje avtalsslutande part i enlighet med artikel 117.1 i avtalet får väcka talan vid EES-domstolen med anledning av en sådan tvist.
- 33 Artikel 2 c) i avtalet innehåller en definition av begreppet avtalsslutande parter. Vad beträffar gemenskapen och dess medlemsstater innefattar detta begrepp, beroende på omständigheterna, antingen gemenskapen och dess medlemsstater, eller gemenskapen, eller gemenskapens medlemsstater. Vilket av dessa tre alternativ som skall gälla i varje enskilt fall skall härledas från de relevanta bestämmelserna i avtalet och från gemenskapens och dennas medlemsstaters respektive behörighet som den är bestämd i EEG-fördraget och i EKSG-fördraget.
- 34 Detta innebär att EES-domstolen, när en tvist om tolkningen eller tillämpningen av en eller flera bestämmelser i avtalet förts inför denna, kan se sig föranledd att tolka begreppet "avtalsslutande part" enligt artikel 2 c) i avtalet för att avgöra om uttrycket "avtalsslutande part" i denna bestämmelse avser gemenskapen, gemenskapen och dess medlemsstater, eller enbart medlemsstaterna. EES-domstolen kommer således att behöva fatta beslut angående behörigheten för gemenskapen respektive dess medlemsstater i de frågor som regleras av avtalets bestämmelser.
- 35 Härav följer att den behörighet som EES-domstolen skall ha enligt artikel 2 c), 96.1 a) och 117.1 i avtalet kan innebära ett intrång i den kompetensfördelning som fastslagits i fördragen och till följd därav i autonomi hos gemenskapens rättssystem, vars efterlevnad skall säkerställas av EG-domstolen i enlighet med artikel 164 i EEG-fördraget. Denna EG-domstolens exklusiva

behörighet bekräftas av artikel 219 i EEG-fördraget, i enlighet med vilken medlemsstaterna förbinder sig att inte lösa tvister om tolkningen eller tillämpningen av fördraget på annat sätt än som bestämts genom samma fördrag. Artikel 87 i EKSG-fördraget innehåller en bestämmelse med samma innebörd.

- 36 Det är följaktligen oförenligt med gemenskapsrätten att tilldela EES-domstolen en sådan behörighet.
- 37 Såvitt gäller den andra punkten skall det inledningsvis anmärkas att internationella avtal som ingåtts i enlighet med förfarandet i artikel 228 i fördraget är bindande för gemenskapen och dess medlemsstater och att dessa avtal och de rättsakter som antagits av organ som upprättats på grundval av sådana avtal i enlighet med EG-domstolens fasta rättspraxis utgör en integrerad del av gemenskapens rättsordning.
- 38 Med avseende härpå skall det anmärkas att ett avtal är en rättsakt som beslutats av en av gemenskapens institutioner i den mening som avses i artikel 177 första stycket b) i EEG-fördraget och att EG-domstolen följaktligen är behörig att i ett förhandsavgörande uttala sig om tolkningen av ett sådant avtal. EG-domstolen är även behörig att uttala sig om ett sådant avtal om gemenskapens medlemsstater underlåter att uppfylla sina skyldigheter enligt ifrågavarande avtal.
- 39 Om emellertid ett internationellt avtal innehåller bestämmelser om en egen domstolsordning, vilken innefattar en domstol som är behörig att lösa tvister mellan avtalsparterna och som till följd därav är behörig att tolka avtalets bestämmelser, är ifrågavarande domstols avgöranden bindande för gemenskapen, inklusive EG-domstolen. Dess avgöranden är även bindande när EG-domstolen i ett förhandsavgörande eller inom ramen för en talan som väckts direkt skall uttala sig om tolkningen av det internationella avtalet i fråga, i den mån som detta avtal utgör en integrerad del av gemenskapens rättsordning.
- 40 Ett internationellt avtal som innehåller bestämmelser om en sådan domstolsordning är i princip förenligt med gemenskapsrätten. Gemenskapens behörighet i fråga om internationella förbindelser och dess behörighet att ingå internationella avtal innefattar nämligen med nödvändighet befogenheten att såvitt gäller tolkningen och tillämpningen av dessa avtals bestämmelser följa avgörandena från en domstol som inrättats i enlighet med eller utsetts av avtalen i fråga.

- 41 Ifrågavarande avtal återger emellertid en väsentlig del av de regler, inklusive sekundärrättsliga, som reglerar handeln och de ekonomiska förbindelserna inom gemenskapen och som till större delen utgörs av grundläggande bestämmelser inom gemenskapens rättsordning.
- 42 Till följd av detta avtal införs i gemenskapens rättsordning en omfattande samling rättsregler som är sidoordnad en grupp gemenskapsbestämmelser med samma ordalydelse.
- 43 I ingressen till avtalet och artikel 1 i detsamma har avtalsparterna uttryckt sin avsikt att säkerställa en enhetlig tillämpning av bestämmelserna i avtalet inom samtliga territorier. Det mål att uppnå enhetlig tillämpning och lika konkurrensvillkor som sålunda eftersträvas och som återspeglas i artiklarna 6 och 104.1 i avtalet måste med nödvändighet avse tolkningen av såväl bestämmelserna i detta avtal som motsvarande bestämmelser inom gemenskapens rättsordning.
- 44 Enligt artikel 6 i avtalet skall EES-domstolen visserligen vara skyldig att tolka avtalets bestämmelser mot bakgrund av EG-domstolens relevanta avgöranden som meddelats före dagen för undertecknandet av avtalet, men EES-domstolen kommer inte att ha denna skyldighet då det gäller avgöranden som efter ifrågavarande datum meddelas av EG-domstolen.
- 45 Följaktligen är det i avtalet uppställda målet att säkerställa homogenitet mellan rättsreglerna inom hela EES bestämmande inte endast för tolkningen av bestämmelserna i själva avtalet utan även för tolkningen av motsvarande bestämmelser i gemenskapsrätten.
- 46 Härav följer att den i avtalet föreskrivna domstolsmekanismen, genom att påverka den framtida tolkningen av gemenskapsbestämmelserna på området för fri rörlighet och konkurrens, strider mot artikel 164 i EEG-fördraget och, mera allmänt, mot själva grundvalarna för gemenskapen.
- 47 Den fara som avtalets domstolsordning utgör för autonomi hos gemenskapens rättsordning blir ingalunda mindre på grund av syftet med artiklarna 95 och 101 att skapa organisatoriska samband mellan EES-domstolen och EG-domstolen genom föreskriften att EG-domstolens domare skall tjänstgöra i EES-domstolen och i dess avdelningar samt att domare från Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt skall tjänstgöra i EES:s förstainstansrätt.

- 48 Det kan tvärtom befaras att tillämpningen av dessa bestämmelser kan accentuera de allmänna problem som den enligt avtalet tilltänkta domstolsordningen medför.
- 49 Det skall i det avseendet erinras om att EES-domstolen skall säkerställa ett frihandels- och konkurrenssystemets goda funktion inom ramen för ett internationellt fördrag som medför skyldigheter enbart mellan avtalsparterna.
- 50 EG-domstolen, däremot, skall säkerställa efterlevnaden av en särskild rättsordning och bidra till dennas utveckling så att de mål som kommit till uttryck bl.a. i artiklarna 2, 8a och 102a i EEG-fördraget uppnås och en europeisk union mellan medlemsstaterna förverkligas, i enlighet med vad som framgår av den högtidliga förklaringen i Stuttgart den 19 juni 1983 (punkt 2.5), till vilken hänvisas i första övervägandet i ingressen till Europeiska enhetsakten. Frihandel och konkurrens utgör i det sammanhanget endast medel för att uppnå dessa mål.
- 51 Följaktligen kommer de av EG-domstolens domare som är ledamöter i EES-domstolen att ha att tillämpa och tolka samma bestämmelser, men med hjälp av olika tillvägagångssätt, metoder och principer beroende på om de tjänstgör i EG-domstolen eller i EES-domstolen, för att kunna ta hänsyn till varje fördrags natur och särskilda mål.
- 52 Under dessa omständigheter skulle det vara mycket svårt, till och med omöjligt, för dessa domare att när de tjänstgör i EG-domstolen med fullständigt öppna sinnen gripa sig an de frågor i vars avgörande de har deltagit i EES-domstolen.
- 53 Eftersom den domstolsordning som skall inrättas i enlighet med avtalet under alla omständigheter är oförenlig med EEG-fördraget är det emellertid inte nödvändigt att i vidare omfattning pröva denna fråga eller frågan om huruvida en sådan domstolsordning kan allvarligt äventyra de enskilda rättssubjektens förtroende för EG-domstolens förmåga att utföra sina uppgifter under full oavhängighet.
- 54 Det skall prövas om den i artikel 104.2 i avtalet föreskrivna mekanismen för tolkning av avtalets bestämmelser är förenlig med gemenskapsrätten.

- 55 I enlighet med artikel 104.2 i avtalet innehåller protokoll 34 de bestämmelser som gör det möjligt för en EFTA-stat att bemyndiga sina domstolar eller andra dömande myndigheter att begära att EG-domstolen uttalar sig om tolkningen av avtalet.
- 56 I enlighet med artikel 1 i nämnda protokoll får en domstol eller en annan dömande myndighet i en EFTA-stat, om det i ett mål eller ärende som är anhängigt vid domstolen eller myndigheten uppstår en fråga om tolkningen av bestämmelser i avtalet som i sak överensstämmer med bestämmelser i gemenskapsfördragen, om den anser det nödvändigt begära att EG-domstolen uttalar sig i frågan.
- 57 I artikel 2 i protokoll 34 föreskrivs att en EFTA-stat som avser att använda sig av detta protokoll skall underrätta depositarién för avtalet och EG-domstolen i vilken omfattning och under vilka förutsättningar protokollet skall gälla för dess domstolar eller andra dömande myndigheter.
- 58 Därav följer att ifrågasvarande förfarande karaktäriseras av att det överlämnar åt EFTA-staterna att avgöra om de skall bemyndiga sina domstolar att ställa frågor till EG-domstolen eller inte och att det inte innehåller någon skyldighet för de domstolar i dessa stater som utgör sista instans att ställa sådana frågor. För övrigt finns det inga garantier för att de svar som det således skulle ankomma på EG-domstolen att avge har någon bindande verkan för de hänskjutande domstolarna. Förfarandet i fråga skiljer sig fundamentalt från det förfarande som föreskrivs i artikel 177 i EEG-fördraget.
- 59 Visserligen finns det ingen bestämmelse i EEG-fördraget som utgör hinder mot att EG-domstolen genom ett internationellt avtal ges behörighet att tolka bestämmelserna i ett sådant avtal med avseende på dess tillämpning i tredje land.
- 60 Någon principiell invändning kan inte heller göras mot den frihet EFTA-staterna ges att bemyndiga, eller låta bli att bemyndiga, sina domstolar att ställa frågor till domstolen, eller mot avsaknaden av en skyldighet för vissa av dess domstolar att vända sig till EG-domstolen.
- 61 Däremot är det inte acceptabelt att de svar som EG-domstolen kommer att ge EFTA-staternas domstolar är enbart rådgivande och i avsaknad av bindande rättsverkningar. Detta skulle innebära att EG-domstolens funktion enligt fördraget, dvs. att utgöra en domstol vars avgöranden är bindande, ändrade

karaktär. Även i det särskilda fall som avses i artikel 228 har EG-domstolens yttrande den bindande verkan som fastställs i denna artikel.

- 62 Det skall dessutom anmärkas att den tolkning som avtalet ges i EG-domstolens svar på de av EFTA-staternas domstolar ställda frågorna även skall beaktas av domstolarna i gemenskapens medlemsstater när de skall fatta beslut om tillämpningen av avtalet. Det förhållandet att dessa svar inte har någon bindande verkan för EFTA:s domstolar kan föranleda en osäkerhet i fråga om svarens rättsliga betydelse för domstolarna i gemenskapens medlemsstater.
- 63 Det kan för övrigt inte uteslutas att medlemsstaternas domstolar kan komma att göra den bedömningen att den icke-bindande verkan som EG-domstolens tolkningar har i enlighet med protokoll 34 även omfattar avgöranden som EG-domstolen meddelar i enlighet med artikel 177 i EEG-avtalet.
- 64 I så måtto innebär ifrågavarande ordning ett åsidosättande av den rättssäkerhet som krävs för ett väl fungerande förhandsförfarande.
- 65 Av ovanstående överväganden följer att artikel 104.2 i avtalet och protokoll 34 till detsamma är oförenliga med gemenskapsrätten i den mån som dessa inte kan garantera en bindande verkan hos de svar som det kan ankomma på EG-domstolen att lämna i enlighet med nämnda protokoll.

VII

- 66 Därefter skall en prövning ske av den i avtalet föreskrivna rätten för EFTA-staterna att intervensera i mål som är anhängiga vid domstolen. I en anmärkning till protokoll 34 föreskrivs att artiklarna 20 och 37 i protokollet om stadgan för EG-domstolen skall ändras för att en sådan rätt till intervention skall bli möjlig.
- 67 Med avseende härpå är det tillräckligt att anmärka att dessa båda artiklar återfinns i avdelning III i protokollet om stadgan för EG-domstolen och att rådet enligt artikel 188 andra stycket i EEG-fördraget genom enhälligt beslut, på begäran av domstolen och efter att ha hört kommissionen och Europaparlamentet, får ändra bestämmelserna i denna avdelning.

68 Härav följer att det inte är nödvändigt med en ändring i EEG-fördraget enligt artikel 236 i fördraget för att ge EFTA-staterna rätt att intervensera i mål som är anhängiga vid EG-domstolen.

VIII

69 Syftet med kommissionens sista fråga är att få besked om huruvida artikel 238 i EEG-fördraget, som gäller gemenskapens rätt att ingå associeringsavtal med ett tredje land, en sammanslutning av stater eller en internationell organisation, medger att det införs en sådan domstolsordning som föreskrivs i avtalet. Med avseende härpå har kommissionen meddelat att för det fall domstolens svar på denna fråga skulle bli nekande kan bestämmelsen i fråga ändras så att det blir möjligt att införa en sådan ordning.

70 Som redan har anmärkts i punkt 40 är ett internationellt avtal som föreskriver att det skall finnas en domstolsordning med en domstol som är behörig att tolka avtalets bestämmelser i princip inte oförenligt med gemenskapsrätten och kan följaktligen ett sådant avtal ha sin rättsliga grund i artikel 238 i EEG-fördraget.

71 Emellertid innehåller artikel 238 i EEG-fördraget ingen grund för att införa en domstolsordning som står i strid med artikel 164 i fördraget och, mera allmänt, med själva grundvalarna för gemenskapen.

72 Av samma skäl kan en ändring av artikel 238 i den av kommissionen angivna riktningen inte avhjälpa den oförenlighet med gemenskapsrätten som den i avtalet föreskrivna domstolsordningen innebär.

Slutligen avger

DOMSTOLEN

följande yttrande:

Det system för domstolskontroll som skall införas i enlighet med avtalet är oförenligt med fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen.

Due
ordförande

Slynn
avdelningsordförande

Joliet
avdelningsordförande

Schockweiler
avdelningsordförande

Grévisse
avdelningsordförande

Kapteyn
avdelningsordförande

Mancini
domare

Kakouris
domare

Moitinho de Almeida
domare

Rodríguez Iglesias
domare

Díez de Velasco
domare

Zuleeg
domare

Murray
domare

Luxemburg den 14 december 1991.

J.-G. Giraud
justitiesekreterare

